

ΚΩΝΣΤΑΝΤΗΣ ΚΑΝΑΡΗΣ

(1790 -1877)

Ο Μπουρλοτιέρης του 1821

Του Βαίου Γκαραγκούνη

6ο ΜΕΡΟΣ

«Κωνσταντή θα πεθάνεις» Όμως λέω πως το ίδιο θα σκέφτονταν ή θα ένοιωθαν και όλοι οι συντροφοναύτες του. Όταν πήγαιναν να κάψουν τον Καραλή στη Χίο κάποιιο από το τσούρμιο μουρμούριζαν, «χωρίς αγέρας πάμε για σίγουρο χαμό κλπ. όταν φανέρωσαν μεγαλόφωνα τι στοχάζονταν, δεν πέτυχαν τον ήρεμο και λιγομίλητο Κανάρη, μα τον ήρωα στη δράση. – «Για ακούτε εδώ, τους λέει με κοφτή φωνή, ήρθατε με τη θέλησή σας. Όποιος το μετάνιωσε, να η θάλασσα ας πέσει κι ας γυρίσει κολυμπώντας». (Ο «ηγέτης» και το «τσούρμιο» όλοι τους αναμφίβολα ήταν, είναι ήρωες θάνατοι). Και τι δεν έζησε, και τι δεν του συνέβηκε τούτου του αθάνατου ναυάρχου μας, μέρες δύστυχες, μαύρες κι άραχλες, μέρες εθνικού μεγαλείου, μα και μέρες ντροπής και καταισχύνης. Θα είναι ο Ηγέτης που ως αρχηγός του στόλου, σε έναν ακόμα εμφύλιο, θα έρθει αντιμέτωπος με τον άλλο μεγάλο μας ήρωα Ανδρέα Μιαούλη, όταν η Φαναριώτικη χουλιάρα της ίντριγκας άρχισε πάλι τα ανακατώματα. «Ο Μαυροκορδάτος έφτιαξε μια «συνταγματική επιτροπή» κι από κείνη τη στιγμή η Ύδρα σήκωσε μπαϊράκι». Ο Μιαούλης και οι επαναστάτες του ανατίναξαν (1 Αυγούστου 1831 στον Πόρο) την κορβέτα «η Ύδρα» και τη φρεγάδα «Ελλάδα» το καμάρι των θαλασσινών μας». Ο Μιαούλης «θα πει αργότερα μετ' αναστεναγμού βαθέως: «ο ραδιούργος ο Μαυροκορδάτος με κατάφερε να βάλω φωτιά –και εις το ίδιο μου το σπίτι». Θα είναι ο ηγέτης που συνέλαβε τον Πετρόμπετη Μαυρομιχάλη, που με την φυλάκισή του, είχε σαν συνακόλουθο το θάνατο του πρώτου Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια Κυριακή 27 Σεπτέμβρη 1831. Θα γίνει υπουργός των ναυτικών στην Κυβέρνηση Μεταξά, όταν λαός και στρατός ξεσηκώθηκε κατά του Όθωνα (2με3 Σεπτέμβρη 1843) και πέτυχε το πρώτο ψευδοσύνταγμα. Θα γίνει δυο φορές Πρωθυπουργός (9 Φεβρουαρίου 30 Μαρτίου 1844) η πρώτη, Οκτώβρης 1848 αρχές Δεκέμβρη 1849) και θα γίνει ο «πυρπολητής του συστήματος» στην οθωνική αυθαιρεσία. Και δεν θα δεχτεί ανώτερο βαθμό, απ' τον Όθωνα την πειθήνια Κυβέρνησή του, και την αυλόδουλη Καμαρίλα του, και όταν όλα πια πήγαιναν κατά διαόλου: Θα τον χρησιμοποιήσουν ως σωσίβιο να τους βοηθήσει και «Εκείνος» δέχεται και υποβάλλει υπόμνημα δέκα σημείων με λαϊκά μέτρα, και, ενώ περιμένε να ανεβεί στο Παλάτι με την Κυβέρνησή του, Ο Όθωνας τον ειδοποίησε γραπτώς με τον κλητήρα του.

«Φρονώ» έλεγε ο Βασιλιάς «ότι ο υπουργικός συνδυασμός που χθες με υποβάλατε δεν ανταποκρίνεται εις τας ανάγκας της πατρίδος, σας ευχαριστώ για τους όποιους καταβάλατε κόπους, και σας απαλλάττω της παραιτέρω φροντίδας». Και ο Κανάρης; «ντροπής καμώματα» Μη στεναχωριέστε, παιδιά μου: «Έδωσα στο βασιλιά ένα υπόμνημα, που γκρεμίζει τ' αχούρια όπου χτίσανε γύρω απ' την εκκλησιά του συντάγματος».

«Έτσι έγινε, ο Κανάρης έχασε το πρωθυπουργιλίκι κι ο Όθωνας το Θρόνο» και ξεκουμπίστηκε απ' την Ελλάδα τον Οκτώβρη του 1862.

Ο Κανάρης θα είναι ο ένας της τριανδρίας που θα μεταβεί στην Κοπεγχάγη, για τα σχετικά με τη Δυναστεία των Γλύκσμπουργκ, που τον καλωσορίσαμε με (101) κανονίες 18 Οκτωβρίου 1863. Η Αγγλική Κυβέρνηση είχε υπογράψει μυστική συμφωνία, «Η Αγγλία μας παραχωρούσε τα Εφτάνησα», με τον ρητό όρο πως ο Γεώργιος «ήθελεν απόσχει στασιαστικών κινήματων κατά της Τουρκίας».

Τώρα πια ο ήρωάς μας είναι αποτραβηγμένος στο σπιτάκι του στην Κυψέλη.

Είχε καθαρίζεται από καιρό τα ογδόντα, και δέχονταν διάφορους επισκέπτες θαυμαστές του, ανάμεσά τους ο Βαλαωρίτης στα 1876, αλλά και ο εγγλέζος, φιλόλογος και ιστορικός Έντουαρντ Φρήμαν που σε ρώτημα του, στο που χρωσιόνταν τα κατορθώματα της γενιάς του εικοσιένα ο Κανάρης είπε πως:

«Τότες μεγαλοουργούσαν οι καρδιές τώρα μεγαλοουργεί το χρήμα».

Όταν τον Ιούλη του 1876 η Σερβία και το Μαυροβούνιο κήρυξαν τον πόλεμο στην Τουρκία να συντρέξουν τα αδέρφια τους, στη Βοσνία και την Ερζεγοβίνη, ζήτησαν και την Ελλάδα να τους βοηθήσει. Και άρχισε πάλι ο «χορός» των πολιτικών. Ζητήθηκε τότε απ' τον Κανάρη, ο οποίος δέχτηκε να ηγηθεί «οικουμενική Κυβέρνηση», χωρίς να καταφέρει συγκατάθεση της αγγλικής φατριάς να βοηθήσουν τους Βαλκανικούς λαούς. Εν τω μεταξύ η Τουρκία σύντριψε τούτα τα κινήματα, και η Ρωσία, έδωσε τελεσίγραφο

στην Τουρκία, που σταμάτησε θέλοντας και μη.

Στις 11 Δεκέμβρη 1876, συνάχθηκαν στο μεγάλο οντά του υπουργείου των ναυτικών, στον Κεράτιο κόλπο, οι αντιπρόσωποι της Αγγλίας, Αυστρίας, Γερμανίας, Γαλλίας, Ιταλίας, Ρωσίας και της Τουρκίας φυσικά. Ζητήθηκε απ' την Τουρκία να κάνει παραχωρήσεις στους χριστιανικούς λαούς αλλά: Ο Άγγλος Σώλομπερ φεύγοντας είπε: δοκιμάσαμε να σώσουμε την Τουρκία, αλλά αυτή δεν το θέλησε. Η Ρωσία της κήρυξε τον πόλεμο 12 Απριλίου 1877 και συντρίβοντας την έφτασε μέχρι 16 χιλιόμετρα απ' την πόλη. Ο Άγγλος Σώλομπερ μας συμβούλεψε,

«για το συμφέρον μας βέβαια» να μείνουμε ουδέτεροι, στη μοιρασιά όμως, στη

γιοί ο Νικόλας, ο Θρασύβουλος και ο Μιλτιάδης όλοι τους αξιωματικοί του ναυτικού. Δεν πέρασαν ούτε δυο μήνες που ήταν πρωθυπουργός της οικουμενικής, και η υγεία του άρχισε να χειροτερεύει. Οι Γιατροί του σύστησαν ξεκούραση και να κάνει λουτρό. Ζήτησε άδεια αλλά πάλι ξανάρχισαν τα γκρίνιες για το ποιος θάμπαινε προσωρινά στη θέση του, και έτσι αποφάσισε να μην πάει πουθενά. «Πες η κούραση, πες τα χρόνια, πες πως τόσο ήτανε το λάδι του ήρωα μας στις 2 του Σεπτέμβρη 1877 ημέρα Παρασκευή, ο Χάρωντας μπήκε στο Πρωθυπουργικό χωριατόσπιτο και κάθισε πλάι στο κρεβάτι του μπουρλοτιέρη. Ένας σπασμός και το δεξί μέρος του κορμιού του παράλυσε από το πρόσωπο και κάτω. Είχε πάθει ημιπληγία. Στις 9 το πρωί ήρθε ο γραμματικός του με μερικά έγγραφα να τα υπογράψει. Η κυρά Δέσποινα μπήκε στην κάμαρά του να του πει πώς τον ζητάνε, και τον αντίκρισε να κείτεται μπρούμυτα στο κρεβάτι του αναίσθητος. Το ίδιο εκείνο βράδυ, λίγο πριν από τα μεσάνυχτα ξεψύχησε».

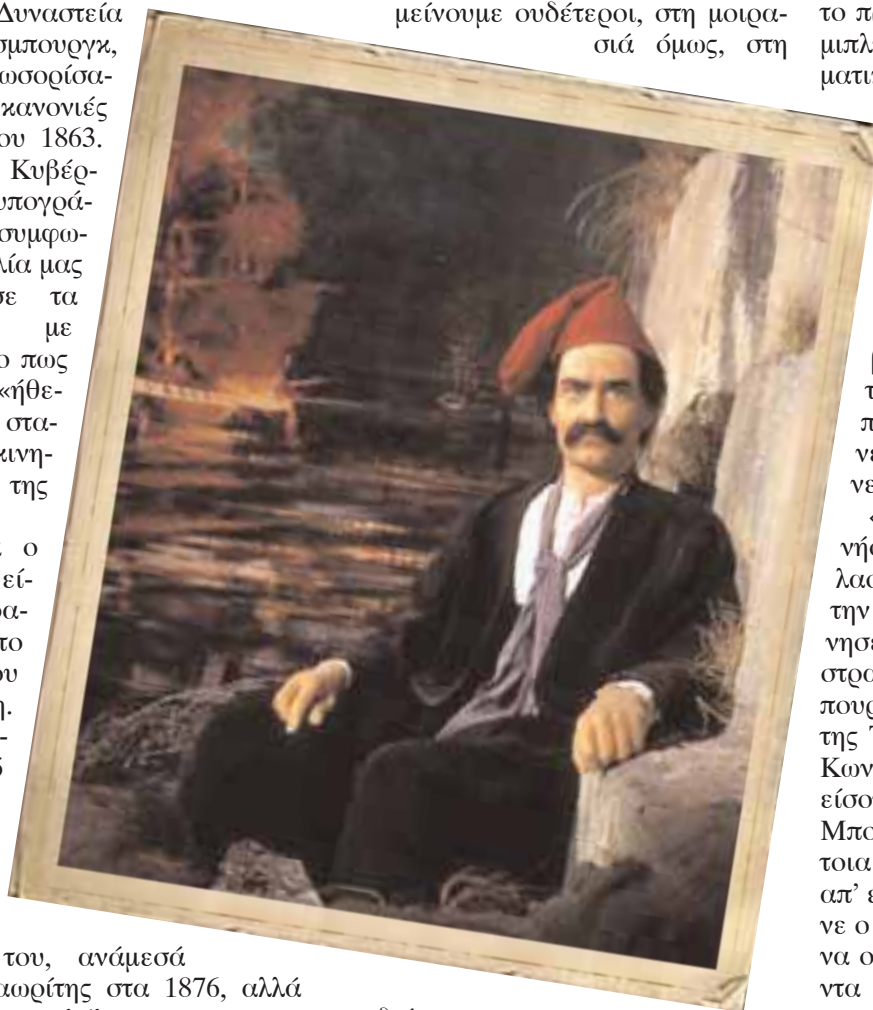
Οι εφημερίδες για δυο μέρες βγήκαν με μαύρο πλαίσιο σε όλες τις σελίδες τους και με τίτλους όπως: «Δέστε πάντες οι Έλληνες», «Πενθήτε πάντες οι Έλληνες!».

«Οποίον λείψανον θα προσκυνήσωμεν σήμερα». Αφού χιλιάδες λαού προσκύνησε το λείψανό του, την Κυριακή στις 4 Σεπτέμβρη ξεκίνησε η κηδεία του με παρατεταγμένο στρατό και αγήματα, με επισήμους, υπουργούς, Πρεσβευτές «εν εις και ο της Τουρκίας», ο Βασιλιάς και: (- Ε Κωνσταντή, ποιος να σου τόλεγε όταν είσυνα μούτσος στη σακολέβα του Μπουρέκα πως θα σε θάβανε με τέτοια παρατά!. Η πομπή περνώντας απ' ένα στενό στην Πλάκα όπου έμεινε ο άλλος μεγάλος Ήρωας του αγώνα ο Νικόδημος, που πριν από πενήντα πέντε χρόνια μαζί βγήκαν στη συμφοριασμένη Χίο, γέρος και άρρωστος πια, σπάνια έβγαινε απ' το κονάκι του, κείνη την ημέρα σύρθηκε στην εξώπορτα. Βούρκωσαν τα μάτια του και μουρμούρισε αποχαιρετώντας ο ήρωας τον ήρωα: «Πάς και εσύ Κωνσταντή»..

Η πομπή ανέβηκε την οδό αναπαύσεως, δρασκελίσε τη σιδερένια πόρτα, έφτασε σε ένα φρεσκοκαμένο τάφο, εκεί δίπλα στον τάφο του αδικοχαμένου γιού του αριστεϊδή. Τρεις τιμητικές ομοβροντίες και δέκα πέντε κανονιές τάρραξαν τη γαλήνη των νεκρών. Ύστερα η σιωπή και τα σκοτάδια.

«Ο ΗΡΩΑΣ ΚΟΙΜΟΤΑΝ ΠΙΑ ΤΟΝ ΑΙΩΝΙΟ ΥΠΝΟ ΣΤΗ ΓΗ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ»

ΤΕΛΟΣ

συνδιάσκεψη του Βερολίνου ο ίδιος: «Επιτέλους δεν δικαιούστε να λάβετε τίποτα, μια και δεν πήρατε μέρος στον πόλεμο, η Μεγάλη Βρετανία όμως, ευλόγησε τα γένη της, «δαπάνες του ελληνισμού» παίρνοντας την Κύπρο. Ο Κανάρης παντρεύτηκε τη Δέσποινα Μανιάκι και απόκτησε μαζί της έξι γιούς και μια κόρη.

Στάθηκε όμως άτυχος Πατέρας από τα επτά παιδιά του τα τέσσερα κατέβηκαν πριν απ' αυτόν στον τάφο. Την κόρη του Μαρία 1828-1847 πέθανε πάνω στα νιάτα της, το δεύτερο Θεμιστοκλή 1819-1851 στάλθηκε με αποστολή στην Αίγυπτο και δεν ξαναγύρισε. Τον Αριστεϊδή 1831-1863 σκοτώθηκε σε πολιτικές ταραχές, ο Λυκούργος 1826-1865 από φυσική αιτία, καθώς λένε. Του έμειναν μόνο τρεις